

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Conscientia Dubia

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Episcopus non confirmatus peccat.
Non peccat ordinando
non confirmatus nisi venialiter.
Potest confirmare alium subdium non confirmatus
confirmanda venialiter peccat.
Confirmatio eius character gratia affinitas.

pe Stola, Pluiali, Mitra, & Baculo pastorali par. 7 tract. 10. resol. 3. Et si Episcopus non sic confirmatus, peccat venialiter confirmando par. 9. tr. 6. resol. 47. p. 2. tr. 1. resol. 14.
 Non peccat ordinando aliquem non confirmatum nec maiu, nisi ordinatus nisi venialiter. Sorus, & alij venialiter, pars. 10. tractat. 11. resol. 14 & potest confirmare alienum subdium non confirmatus confirmat, peccat venialiter. *ibidem* 5. Nota tamen.

CONFIRMATIONIS Effectus.

Tres sunt effectus huius Sacramenti. Character, quo insignitur miles Christi. Gratia fortitudinis, qua validè militet. Et affinitas inter ipsum, & patrum, de quo sub *V. Patrumus.*

CONIUGATIUS.

Possunt conjugari cessante ab incopula modo non sequatur periculum pollutionis.
Non licet uxori post copulam semen emittere.
Potest vxo-

1 **P**ossunt conjugati, secluso periculo pollutionis, semel incepta copulam non consummare. Sic Martin. de S. Ioseph. p. 10. tr. 13. resolutione 42. *vers.* Nota etiam. Quia copula absque seminatione reputatur inter actus pudendum, qui liciti sunt inter coniuges, cessante dicto periculo. Sic etiam tenent Leand. p. 1. tract. 9. disputat. 25. quast. 42. citans Caiet. Palud. & Tabienam.
 2 P. Fagund. in Decal. tract. 1. lib. 6. cap. 3. num. 10. dixit immerito contra communem, licere uxori post copulam semen emittere iusta de causa, ne concipiat. Dixi, immerito; quia impedire generationem de se est iniuste malum.
 3 An verò possit conjugatus delectari v.g. in pictura, ut possit coire cum uxore, dictum est *verb. Circumstantia.*
 4 Adhuc cum periculo abortus dixit

Baucius tom. 2. opusc. 1. quast. 10. posse uxori non sanae mentis reddi debitum a marito. & citat pro se Sanchez lib. 8. de matr. dub. 102. num. 8. afferentem posse ad inuicem reddi debitum inter conjugatos, etiam si cognoscant prolem non edi viuam. Sed contrarium ego sequor cum pluribus & communi p. 10. tr. 13. resol. 41. n. si esset vxor sterilis.

ri non sana mentis reddi debet uxori a marito.
Non verò si cognoscant prolem non edi viuam.

5 Coniugatum ignorata poena imposita in reatu, non incurere illam, & sic non ligari, ut repetat debitum, probabilius esse dicit Martin. de S. Ioseph in *Monis. tom. 1. lib. 1. tr. 52. de Matr. ibid.*

Coniugatus ignorata poena in reatu non incurrit cenosuram.

6 Bimestre post expectari a coniuge, ne reddat debitum, et si velit religionem ingredi, docent plures apud Sanchez, quibus adhaereo, licet oppositum doceat Bord. in *Miscell. decis. 244.* Et tandem maritus debet expectare, donec vxor professionem emittat, etiam si illa rardet, scilicet, si ingressa est Religionem duodennis *part. 10. tr. 14. resol. 22. vide plur. verb. matrimonium vxor.*

Maritus debet expectare, donec vxor professionem emittat.

7 Copula conjugalis facta ex voluntate solâ, communiter est veniale, aliquando etiam nullum omnino peccatum erit. Sicut delectatio in cibo communiter, et si non semper, est peccatum veniale p. 11. tr. 2. resol. 41.

CONSANGVINEI.

1 **C**onsanguinei vsque ad quartum gradum non tenentur denuntiare, si veritas aliunde haberi non potest, possunt tamen in casu haeasis, & in Tribunali Sancti Officij. pag. 8. tract. 7. resol. 10.

Consanguinei tenentur in casu haeasis denuntiare.

CONSCIENTIA

Dubia.

1 **Q**uamuis ad rectè operandum requiritur iudicium practicum moraliter certum: hoc tamen non oportet ut sit ita certum, quod omnem oppositi

Ad rectè operandum sufficit assensus practicus.

*Ficursu-
tionis ita
dicitur, et
iam cum
formidine.
Et potest
quis opera-
ri cū dubio
speculatio*

*Non tamen
practico.*

*Illaregula
iuris (no-
tior est con-
ditio possi-
dentis) non
solum est
vera in ma-
teria iusti-
tia, sed et
iam omnis
virtutis.
Probabile
est, esse so-
lum venia-
le, operari
cum con-
scientia du-
bia, an a-
ctus sit mor-
talis, vel
venialis.*

*An in du-
bitis tutior*

oppositi formidinem excludat. Unde
sufficit assensus rationis probabiliter di-
ctans hoc vel illud, honestè agi. Ita Vas-
quez, in 1.2. disp. 62. cap. 5. contra Laymā,
lib. 1. tr. 1. cap. 5. §. 1. num. 3. par. 4. tom. 3. ref.
1. §. *Notandum*. Operari autem cum con-
scientia dubia speculatiuè, & non pra-
ctice, non est illicitum; quando adhi-
bita est diligentia ad vincendum dubium
speculatiuum, & subest rationabilis
causa variandi iudicium speculatiuum
practice, seu hic, & nunc, v. gr. possidet
quis rem bona fide: mox incipit dubitare,
an res sit sua, quod est dubium specu-
latiuium. Adhibet diligentiam, vt certi-
or fiat, & dubium non vincitur: potest is
rem retinere, & practice non dubitare,
qua melior est conditio possidentis ex
reg. 61. de reg. iur. in 6. Hanc distinctionē
dubij practici, & speculatiui admittunt
contra Lorcam in 1.2. *disputatione* 37.
m. 1. omnes DD *ibid.* initio.

1. Citatam regulam iuris, quod melior
est conditio possidentis, ait Vasquez in 1.2.
disp. 65. cap. 3. veram esse solum in mate-
ria iustitiæ. Et probabiliter quidem.
Sed æquè probabiliter docuit Suarez
de relig. tom. 2. lib. 4. cap. 5. num. 7. veram
esse in omnibus virtutibus. Est enim re-
gula iustitiæ generalis, quæ in omnibus
virtutibus, in quibus legi vniuersali o-
bedire debemus, imbibitur p. 4. tr. 3. ref. 2.

3. Operari cum conscientia dubia, an
actus sit peccatum mortale, vel veniale,
& proponere illum vt malum in con-
fuso, secundum Vasquez in par. 2. *disput.*
59 cap. 3. num. 10. est peccatum mortale,
etiam si postea comperiatuſ fuisse veni-
nale. Quia voluntas, dum non exami-
nat, vult illud committere, qualecunque
sit. Et sine dubio se exponit periculo
peccandi mortaliter. Sed contraria sen-
tentia Valentis tom. 2. disp. 2. q. 14. punct.
4. est probabilis, quia velle malitiam in
genere est velle malitiam, quæ non ex-
cedit veniale: si. n. excederet, non esset
veniale, & mortali cōmunis. par. 1. tr. 7.
resol. 24. par. 3. tract. 4. resol. 262. & par. 5. tr.
5. ref. 31. §. Sed difficultas.

4. Regula illa, quæ habetur in cap.
iunueni, de sponsal. & in cap. si quis autem

disp. 7. de pœnit. nimirum: Tene certum, & pare sit eli-
dimite incertum, secundum Palaum tom. 1. *gendat*
1. *disputatione* 3. punct. 6. numero. 4. & alios.
non continet præceptum sed consili-
um. Secundum Naldum v. dubium, n. 39.
procedit, quando exprimitur in iure cit-
ca aliquem casum peculiarem. At Becan-
nus in 1.2. tract. 1. c. 4. q. 9. n. 4. & alij pro-
cedere putant in dubio practico, non in
speculatio. Nam non obstante dubio
speculatio de iustitia, v. g. cambij colla-
ricorsa, possum ipse formare iudicium
practicum moraliter certum, me posse
illud efficere; eo quod hic, & nunc licet
mihi est, operari secundum proba-
bilem opinionem speculatiuam. p. 4. tr.
3. ref. 3.

5. In dubio, quisnam ex duobus sic
pateralicuius illegitimi, vterque tene-
tur illum alere. Attamen, si alter nolit,
aut nequeat, non teneatur alter integrū,
vt ait Azo tom. 2. lib. 2. c. 19. quest. 8. quia
illegitimus non habet ius integrum
contra vtrumque. Ita Vasquez in 1.2.
disp. 66. cap. 8. num. 48. Quamuis proba-
biliter docet Salas in 1.2. tr. 8. disp. vn.
sect. 2. m. 1. 4. 8. matrem aliquid plus exi-
pere posse à nobiliori, & ditiori, qui sci-
licet meliora alimenta præstare deberet,
si certus esset esse suum par. 4. tract. 3. re-
sol. 31.

6. In dubio, an cognitio causæ com-
getari iudici Ecclesiastico, an Laico, Ec-
clesiasticus cognoscit. Et generaliter in
omnibus dubijs eligenda est opinio,
quæ fauet Ecclesiæ. Vide v. opinio proba-
bilis, n. 1.

7. In dubio de potestate Prælati, & can-
subditus teneatur obedire. Vide v. sub-
ditus.

CONSCIENTIA
Erronea.

7° **C**onscientia erronea dicitur iu-
diciū practicum particulare,
quo quis imprudenter iudicat bonum,
quod malum, vel malum, quod bonum
est. Et quidem si conscientia etiam
erronea dicat aliquid esse peccatum,
quod

*In dubio
vter ducit
sit patet ille
gitimi, v-
terque te-
netur illū
alere.*

*Quamuis
mater pos-
sit aliquid,
plus exigere
à nobiliori,
& ditiori.*

*Agere cum
conscientia
erronea, di-
stante actū
esse mortu-
ferū est pec-
catū mor-
tale.*